

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 49 Volume: 10 Issue: 49

Nisan 2017 April 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

İNEBOLU GEMİCİLER KÖYÜ (EVRENYE) MERKEZ CAMİİ HAZİRESİ'NDE BULUNAN MEZAR TAŞLARI
GRAVESTONES IN CENTER MOSQUE BURIAL GROUND OF INEBOLU GEMİCİLER VILLAGE (EVRENYE)

Özgür YENİ*

Öz

Kastamonu ili, İnebolu ilçe merkezine bağlı olan, Gemiciler Köyü (Evrenye) Merkez Camii haziresi içerisinde, günümüze sağlam olarak ulaşabilmiş toplam 20 adet Osmanlı mezar taşı örneği bulunmaktadır. Bu mezar taşlarından, 13 tanesi erkek baş şahidesi iken, 7 tanesi ise kadın baş şahidesidir. Mezar taşlarında ağırlıklı olarak mermer malzeme kullanılmış olup, işleme yöntemi olarak ise zemin oyma - kazıma tekniği uygulanmıştır. Süsleme kompozisyonu olarak; bitkisel ve nesnel karakterli motiflere yer verilmiştir. İncelediğimiz mezar taşları içerisinde, üzerinde tarih ibaresinin yer aldığı en erken tarihli örnek M. 1757-58 yılına, en geç tarihli örnek ise M. 1873 yılına tarihlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kastamonu, İnebolu, Gemiciler Köyü, Evrenye Merkez Camii, Mezarlık, Mezar Taşı.

Abstract

Gemiciler Village (Evrenye) is connected to the town center of İnebolu district in Kastamonu province. In Gemiciler Village (Evrenye) Center Mosque burial ground, total 20 Ottoman gravestone sample that have been able to reach to the present steadily are available. Of these gravestones, while 13 of them are male head stones, 7 of them are female head stones. Marble used as mainly material on the gravestones. The processing method as the ground engraving - scraping technique was applied. As for the ornament composition; herbal characters with objective characters are used. On the grave stones we studied and on which date is available, the oldest dated sample is A.D. 1857-58 and the most recent is 1873.

Keywords: Kastamonu, İnebolu, Gemiciler Village, Evrenye Center Mosque, Graveyard, Gravestone.

1. GİRİŞ

Türk dönemine ait çeşitli mimari eserlerin yanında, Osmanlı mezar taşları bakımından da oldukça zengin olan Kastamonu'da, şehrin çeşitli bölgelerinde toplanan ve daha çok sıradan halkın tercih ettiği mezarlıkların yanı sıra külliyeler içerisinde gelişen, belirli kişi ve zümreler tarafından tercih edilen hazirelerde de mezar taşlarına yoğun bir şekilde rastlanmaktadır (Çetinaslan - Yeni, 2015; s.433).

Kastamonu, merkez ilçe de dahil olmak üzere toplam 20 ilçeye sahiptir. Bu ilçeler arasından İnebolu'nun yakın tarihimiz açısından önemi büyüktür. İnebolu, Kurtuluş Savaşı'nın Anadolu'ya açılan kapısı olmuştur. İnebolu ilçe merkezine 12 km. mesafede olan Gemiciler Köyü (Evrenye) Merkez Camii haziresi içerisinde, Osmanlı mezar taşı örnekleri bulunmaktadır.

Mezar taşları buldukları bölgenin demografik, ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını yansıtmaları bakımından oldukça kıymetlidir. Bunun yanı sıra mezar taşları ölen kişi hakkında tek tek biyografik bilgiler içermekte, dönemin kılık-kıyafeti, aile yapısı, sosyal ve idari tarihi, sanat tarihi, dil ve edebiyat tarihi hakkında bizlere önemli bilgiler sunmaktadır (Laqueur, 1997: 168). Mezarlıklar ve hazirelerdeki tarihi mezar taşları eski Türk şehirlerinin bir bakıma "tapu senetleri" olarak görülmektedir. (Eyice, 1996: 124).

Gemiciler Köyü (Evrenye) Merkez Camii, Kastamonu İli, İnebolu İlçesi, Gemiciler (Evrenye) Köyü, 110 ada, 12 parsel üzerinde yer almaktadır. Ağaraç-zâde Mustafa bin Mustafa Vakfı'na ait olan yapı, günümüzde Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün tasarrufu altında bulunmaktadır. Yapı kitabesi günümüze ulaşmayan eserin, ilk inşaa tarihi bilinmemektedir.

Gemiciler Köyü (Evrenye) Merkez Camii haziresi içerisinde, günümüze sağlam olarak ulaşabilmiş toplam 20 adet baş şahidesi bulunmaktadır. Ele aldığımız mezar şahidelerinden 13 tanesi¹ erkek baş şahidesi iken, 7 tanesi² ise kadın baş şahidesidir.

*Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Taşköprü Meslek Yüksekokulu, El Sanatları Bölümü, Eser Koruma Programı.

¹ Kat. No:1, 2, 3, 5, 6, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20.

² Kat. No: 4, 7, 8, 9, 11, 14, 17.

Bu çalışmamızda, Gemiciler Köyü (Evrenye) Merkez Camii Haziresi'nde bulunan mezar taşları sanat tarihi yöntemlerine göre incelenecek; mezar sahiplerinin kimlik bilgileri, yazı ve süsleme özellikleri ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2. KATALOG:

Katalog No: 1

Fotoğraf No: 1

Kime Ait Olduğu: Güloğlu el-Hâcî Ahmed

Tarihi: H. 1171 / M. 1757-58

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Güloğlu merhum

El-hâcî Ahmed

Rûhuna fâtiha

Sene 1171

Fot. No: 1

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Taşı: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan sarık başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 4 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Taşı: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 2

Fotoğraf No: 2

Kime Ait Olduğu: El-hâcî Hâlilin oğlu el-Hâcî Mustafa

Tarihi: H. 1220/M. 1805-06

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Taş / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Hüve'l-Bâki

Emr-i Hâkla dürlü em-râz geldi benim tenime

Bulmadı sihhât-ı vücudum sebeb oldı mevtime

Akıbet irdi ecel rihlet göründü cânıma

Okuyub bir fâtiha irsâl ideler ruhuna

Merhum ve mağfur el-hâcî

Hâlilin oğlu el-hâcî

Mustafa rûhuna fâtiha

Sene 1220

Fot. No: 2

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Taşı: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan sarık başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 9 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Taşı: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 3

Fotoğraf No: 3

Kime Ait Olduğu: Cemil oğlu Sâlih Ağa

Tarihi: H. 1220/M. 1805-06

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Hüve'l-Bâki

Fe'nâdan bekaya eyledi rihlet

Ede kabrini hak ravza-i cennet

Merhum ve mağfur Cemil

Oğlu Sâlih Ağa

Rûhuna fâtiha

Sene 1220

Fot. No: 3

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Taşı: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan sarık başlığında oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 7 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Taşı: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 4

Fotoğraf No: 4

Kime Ait Olduğu: Mustafa Ağanın validesi Fatma Hatun

Tarihi: H. 1228/M. 1813

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Başlıksız, Üçgen Alınlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Hüve'l Hayyü'l Bâki

Çün ecel geldi ana olmaz âmân

Cürmini afv eyleye yâ Rabb'ül-Mennân

Mağrifet kıl olmasun hâli iman

Mazhar-ı nur-û şefâat kıl her zaman

Hâci Veli Ağanın oğlu Mustafa

Ağanın validesi merhume

ve mağfure Fatma Hatûn'ın

Rûhuna el-fâtiha

Sene 1228

Fot. No: 4

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Taşı: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesi; lale, gül ve akant (kenger) yaprakları ile bezeli, üçgen formu bitkisel alınlık ile sonlanmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 10 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır. **Ayak Taşı:** Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 5

Fotoğraf No: 5

Kime Ait Olduğu: Mehmet Yazıcı Beg oğlu merhum Menlâ Mustafa

Tarihi: H. 1228/M. 1813

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

*Bir gül-i gonca iken açmadan soldum
Fâni cihanı terk idüb cennet-i
Alâyı buldum Mehmet Yazıcı
Beg oğlu merhum menlâ
Mustafa rûhuna fâtiha
Sene 1228*

Fot. No: 5

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan sarık başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 5 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 6

Fotoğraf No: 6

Kime Ait Olduğu: Hâcı Veli-zâde merhum Mustafa Ağâ

Tarihi: H. 1251/M. 1835-36

Formu:

Baş Taşı: -

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Kırık

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

.?.

Hâcı Veli-zâde merhum Mustafa

Ağâ rûhu-içün el-fâtiha

Sene 1251

Fot. No: 6

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesinin çok az bir kısmı günümüze ulaşmıştır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 3 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 7

Fotoğraf No: 7

Kime Ait Olduğu: Hâcı Veli Ağazâde Mustafa Ağanın kerimesi Fatma Hatun

Tarihi: H. 1252/M. 1836-37

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Başlıksız, Bitkisel Tepelikli

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

*Hüve'l Hayyü'l Bâki
Beni kıl mağfiret ey Râb-ı Yezdân
Bi-hak-ı ârş-ı âzam Nûr-u Kurân
Gelüb kabrimi ziyaret iden ihvan
İdeler rûhuna bir fâtiha ihsan
Hâcı Veli Ağazâde Mustafa
Ağanın kerimesi Fatma Hatun rûhuna
El-fâtiha sene 1252*

Fot. No: 7

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesi, sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 8 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır. Kitabe ilk satırı üzerinde, karşılıklı olarak yerleştirilmiş iki gül motifi yer alırken, alınlık içerisinde ayaklı bir kâse içerisine yerleştirilmiş, karşılıklı iki üzüm salkımına, hemen üzerinde ise akant (kenger) yaprağının oluşturduğu bitkisel tepeliğe yer verilmiştir.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 8

Fotoğraf No: 8

Kime Ait Olduğu: Merhum Ağâ Mustafa Beg kerimesi Nazan Hanım

Tarihi: H. 1252/M. 1836-37

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Kadın Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

*Hüve'l Bâki
Yâ İlâhi Ol-mübârek ismi pâkın îzzeti
Hem Resül'ün fahr-i âlem şâh-ı kevneyn hürrmeti
Eyle kabrimi ravzâ-i cennet yâ ilâhîl'âlemîn
Gece gündüz eylesinler hûri gilmân hizmeti
Merhum Ağâ Mustafa Beg kerimesi
Nazan hanımın rûhuna el-fâtiha
Sene h.1252*

Fot. No: 8

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan kadın fesi başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 8 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 9

Fotoğraf No: 9

Kime Ait Olduğu: Hâcı Veli Ağâ-zade Mustafa Ağâ'nın kerimesi Hadice Hanım

Tarihi: H. 1252/M. 1836-37

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Kadın Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Hüve'l Bâki

Gül gibi açamadan soldum hala

Zâr zar ağlar paşa baban böyle

Hasret olub nâ-murad gitdim yola

Ruhum zîşâ meskenîm cennet ola

Hâcı Veli Ağâ-zâde Mustafa

Ağâ'nın kerimesi Hadice

Hanım rûhuna el-fâtiha

Sene 1252

Fot. No: 9

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan kadın fesi başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 8 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 10

Fotoğraf No: 10

Kime Ait Olduğu: Mustafa Yazıcı Beg oğlu Muhammed Efendi

Tarihi: H. 1252/M. 1836-37

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Hüve'l Bâki

Dâr-ı dünyâda civân iken gezerdim bir zaman

Nagehân irdi ecel itdi yerim bağ-ı cinân

Fânî dünyâda murâd almadan terk eyledim

Vâlideynim eylediler âh-u figan bir zaman

Mustafa Yazıcı Beg oğlu Muhammed

Efendi rûhu-içün el-fâtiha

Sene 1252

Fot. No: 10

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan sarık başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 7 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır. Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 11

Fotoğraf No: 11

Kime Ait Olduğu: Mustafa Yazıcı Beg zevcesi merhume Fatma Hatun

Tarihi: H. 1253/M. 1837-38

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Başlıksız, Bitkisel Tepelikli
Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Hüve'l Bâki

Hamlini vaz' eyler iken mevt erişüb oldı şehid

Sihhat-ı came-i ecelden buldı ukbada meram

Hâk garîk-u bahri rahmet ile ruhunu eylesin şâd

Kabrimi pür nûr ide mevlâ ila yeomi'l kıyâm

Mustafa Yazıcı Beg zevcesi merhume

Fatma hatun rûhuna fatiha.

Sene 1253

Fot. No: 11

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesi üst kısımda akant (kenger) yaprakları ile bezeli bitkisel bir tepelik ile sonlanmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 7 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 12

Fotoğraf No: 12

Kime Ait Olduğu: Hâcî Ab-dî Ağânın mahdumî merhum Muhammed Efendî

Tarihi: H. 1252/M. 1836-37

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Hüve'l-Bâki

Emir itti Hûdâ eyledi fermân

Dünyadâ muradâ irmedi hemân

Cennete verâ muradım Hâlîk-ı Rahmân

Hâcî Nonbu-oğlu Hâcî

Ab-dî Ağânın mahdumî merhum

Muhammed Efendî rûhuna el-fâtiha

Sene 1252

Fot. No: 12

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan sarık başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 7 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 13

Fotoğraf No: 13

Kime Ait Olduğu: Es-seyyid Şeyh Evren Bey

Tarihi: H. 1257/M. 1841-42

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

*Kutb-ül-Ârifin
Rüzgârın elemi kahrından
Sadhe-zârân dâd-ı feryat edelim
Es-seyyid Şeyh Evren Bey'e
Mâtem engiz olalım âh edelim
Ercai emrini gûş ettiği dem
Dedi ehbabına ya-hû gidelim
Okuyan kabir üstünde tarihin
Şefaât ruhuna bir fâtiha edelim
Kûfli el-hâc Hüseyin Ağa hasbin
Allah-u bu makamu ihya etti
Sene 1257*

Fot. No: 13

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan Mevlevi sikkesi başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 11 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 14

Fotoğraf No: 14

Kime Ait Olduğu: Hacı Abdi Ağa'nın zevcesi merhume Hadice Hatun

Tarihi: H. 1268/M. 1851-52

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Başlıksız, Bitkisel Tepelikli

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

*Hüve'l-Baki
Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım
Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım
Hasertâ fâni cihanda tûl-i ömür sürmedim
Firkata takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim
Hacı Abdi Ağa'nın zevcesi
Merhume Hadice Hatunun
Rûhu-içün el-fâtiha
Sene 1268*

Fot. No: 14

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesi üst kısımda soyut bitkisel yapraklar ile bezeli bitkisel bir tepelik ile sonlanmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 9 satırlık kitabe metni, hafif eğimli düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 15

Fotoğraf No: 15

Kime Ait Olduğu: Merhum Uzun Ahmed Kapudan

Tarihi: H. 1280/M. 1863-64

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Tâ'lik

Kitabe Metni:

Hüve'l Bâki

Fenâ dünyada meyil etmek bekâ olmaz olur yeksân

Görüb âlemleri bir olur ibret olan îrfân

Benim bu sinem üstünde bana bir fâtiha ihsan

İki âlemde şâd ânî ol Hâlık-ı Yezdân

Merhum Uzun Ahmed Kapudanın

Rûhu-içün el-fâtiha sene 1280

Fot. No: 15

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan kısa başlıklı şeritli sarık başlığından oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 7 satırlık kitabe metni, hafif eğimli düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 16

Fotoğraf No: 16

Kime Ait Olduğu: .?.

Tarihi: H. 1280/M. 1863-64

Formu:

Baş Taşı: -

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Taş / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Kırık

Yazı Türü: Tâ'lik

Kitabe Metni:

Gelüb kabrimi ziyaret iden ihvân

İdeler ruhuna bir fâtiha ihsan

Bostancı .?.

Ağanın rûhuna fâtiha

Sene 1280

Fot. No: 16

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesinden günümüze bir kısmı ulaşabilmiştir. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 5 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 17

Fotoğraf No: 17

Kime Ait Olduğu: Uzun Ahmed Kapudan'ın zevcesi merhum Fatma Hanım

Tarihi: H. 1284/M. 1867-68

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Başlıksız, Sivri Kemer Alınlıklı
Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Tâ'lik

Kitabe Metni:

Hüve'l-Bâki

El-çeküb bi'l-cümleden bekâya rihleti

Terk idüb gerüye mâl-ı ve mülk-î devleti

Kim gelüb kabrimi ziyaret eden ihvanımız

Okusunlar rûhum için Kulhüvallah-ı âyeti

Uzun Ahmed kapudanın zevcesi merhum

Fatma Hanımın rûhu-içün el-fâtiha

Sene 1284

Fot. No: 17

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesi üst kısımda akant yaprakları ile bezenmiş, sivri kemer formulu bitkisel bir alınlık ile sonlanmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 8 satırlık kitabe metni, hafif eğimli düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 18

Fotoğraf No: 18

Kime Ait Olduğu: Ağa Mustafa-zâde .?.

Tarihi: H. 1290/M. 1873

Formu:

Baş Taşı: -

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Taş / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Kırık

Yazı Türü: Tâ'lik

Kitabe Metni:

Ağa Mustafa-zâde merhum

Ruhuna El-fâtiha

Sene 1290 gurre-i Muharrem

Fot. No: 18

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövdeden oluşan baş şahidesinden, günümüze çok az bir kısmı ulaşabilmiştir. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 2 satırlık kitabe metni, hafif eğimli düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.

Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 19

Fotoğraf No: 19

Kime Ait Olduğu: Hasan Efendinin mahdumu Mehmed Nuri

Tarihi: -

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Sağlam

Yazı Türü: Sülüs

Kitabe Metni:

Fot. No: 19

*Mahnûkan vefat iden
Câmi-i şerîf imamı
Hasan Efendinin mahdumu
Mehmed Nuri .?.*

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan aziziye formu festen oluşmaktadır. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 4 satırlık kitabe metni, yatay düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.
Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

Katalog No: 20

Fotoğraf No: 20

Kime Ait Olduğu: -

Tarihi: -

Formu:

Baş Taşı: Gövdesi Dikdörtgen Yatay Kesitli, Erkek Başlıklı

Ayak Taşı: -

Malzeme ve Teknik: Mermer / Oyma - Kazıma

Bugünkü Durumu: Kırık

Yazı Türü: Tâ'lik

Kitabe Metni:

Fot. No: 20

Hüve'l-Bâki

Kıl mağfîret ey Râbb-i Yezdân

Tanım ve Kompozisyon:

Baş Şahidesi: Düşey dikdörtgen bir gövde ve bu gövdeye ince bir boyun bölümü ile bağlanan, sarık başlığı ile sonlanan baş şahidesinden günümüze çok az bir kısmı ulaşabilmiştir. Sülüs hatla yazılmış zemin oyma tekniğindeki 3 satırlık kitabe metni, hafif eğimli düzende biçimlendirilmiş ve ince şeritlerle sınırlandırılmıştır.
Ayak Şahidesi: Günümüze ulaşmamıştır.

3. DEĞERLENDİRME:

3.1. Malzeme ve Teknik:

İnceleme konumuzu oluşturan mezar taşlarında, ağırlıklı olarak mermer malzeme dikkat çekmektedir. Mermer malzemenin yanı sıra yöresel taş malzemenin kullanıldığı örnekleri de görmek mümkündür.

Mezar taşlarında, işleme yöntemi olarak ise, zemin oyma ve kazıma tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte yazı ve desenler yüzeye çizildikten sonra etrafları taş işleme aletleri yardımıyla oyulmuş, kenarları ise çerçeve oluşturacak biçimde boş bırakılmıştır.

3.2. Mezar Tipleri:

Araştırmamız kapsamında ele aldığımız mezar taşları ait oldukları mezar yapılarından uzak rastgele bir şekilde camii bahçesi içerisine dizilmiştir. Bu nedenle mezar yapıları hakkında bilgi vermek mümkün değildir.

3.3. Mezar Taşı Tipleri:

İncelemiş olduğumuz 20 baş şahidesinden 11 tanesi³ üzerinde; düşey dikdörtgen gövde aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişlerken, 9 tanesi⁴ üzerinde ise, düşey dikdörtgen gövdenin alt ve üst kısmı aynı genişliği korumaktadır.

Çalışmamızda ele alınan baş şahidelerinin 10 tanesi⁵ erkek başlıklı iken; 2 tanesi⁶ ise kadın başlıklıdır. Kadın baş taşlarında alışlageldiği üzere başlık yerine değişik şekillerde biçimlendirilmiş tepeliklerde görülmektedir. İncelemiş olduğumuz kadın baş şahidelerinden 3 tanesi⁷ üzerinde alınlık kısmı üzerinden dışa doğru taşkınlık yapan bitkisel tepelikler görülmektedir. Kadın baş taşlarında görülen bir

³ Kat. No: 3, 4, 7, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20.

⁴ Kat. No: 1, 2, 5, 6, 8, 9, 13, 15, 19.

⁵ Kat. No: 1, 2, 3, 5, 10, 12, 13, 15, 19, 20.

⁶ Kat. No: 8, 9.

⁷ Kat. No: 7, 11, 14.

diğer form ise, bitkisel alınlıktır. Bitkisel alınlıklı baş şahidelerinden 1 tanesi⁸ üzerinde üçgen alınlık, 1 tanesi⁹ üzerinde ise sivri kemer alınlık uygulaması görülmektedir. İncelenen mezar taşlarının 3 tanesi¹⁰ üzerinde ise, başlık kısmı günümüze ulaşamadığından herhangi bir tespit yapmak mümkün değildir.

İncelediğimiz mezar taşları içerisinde ayak şahidesi ise tespit edilememiştir.

3.4. Başlık Tipleri:

Başlık, çeşitli amaçlarla başa giyilen nesnelere verilen genel bir isimdir. Osmanlı döneminde baş giyimleri, dönemlerine göre pek çok şekil almıştır (Arseven, 1983: 184). Bu çalışmamızda ele almış olduğumuz toplam 20 mezar taşından, toplam 12 tanesi¹¹ üzerinde başlık yer almaktadır. Bunlardan 10 tanesi¹² erkek baş şahidesi iken, 2 tanesi¹³ ise kadın baş şahidesidir.

Mezar taşları üzerinde bulunan başlıkların sınıflandırılmasında Prof. Dr. Halit ÇAL'a ait olan "İstanbul Eyüp'teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar" adlı makaleden yararlanılmıştır. Bu makalede biçimlenmede sarıgın hakim olduğu başlıklar sarık, başlığın hakim olduğu başlıklar ise, kavuk adı altında gruplandırılmıştır. Araştırmamıza konu olan hazirede ise; sarık, fes ve kadın fesinin kullanıldığı üç farklı başlık tipi görülmektedir.

3.5. Süsleme:

İncelemiş olduğumuz 20 mezar taşı örneğinden 5 tanesi¹⁴ üzerinde süsleme unsuruna yer verilmişken 15 tanesi¹⁵ üzerinde ise süsleme unsuruna yer verilmemiştir. Süsleme unsurunun yer aldığı mezar taşlarını kadın baş şahideleri oluşturmaktadır. Bu mezar taşları üzerinde görülen motifler bitkisel ve nesnel karakterlidir. Bitkisel karakterli motifleri; lale, gül, akant (kenger) yaprağı, üzüm gibi desenler oluştururken, nesnel karakterli motifleri ise sadece bir örnek üzerinde görülen kâse deseni oluşturmaktadır.

3.6. Mezar Taşlarında Yazılar:

Mezar taşları, üzerlerinde yer alan kitabeleri ile de dikkat çekmektedir. İncelemiş olduğumuz tüm mezar taşları üzerinde yazı yer almaktadır. Mezar taşlarında sülüs ve tâ'lik olmak üzere iki farklı yazı tipi tespit edilmiştir. Sülüs yazı çeşidine 15 örnek¹⁶ üzerinde rastlanırken, tâ'lik yazı çeşidine ise 5 örnek¹⁷ üzerinde rastlanmıştır. Böylece ele aldığımız mezar taşları içerisinde, en çok rastlanılan yazı tipinin sülüs olduğu belirlenmiştir.

Mezar taşları üzerinde yer alan kitabeler; 1- Başlangıç İfadesi, 2- İnsanlara Uyarı, 3- Durum Bildirme, 4- Tanrıdan İstek, 5- İnsanlardan İstek, 6- Meslek, 7- Sülale Adları, 8- Mezar Sahibinin Adı, 9- İnsanlardan İstek (Dua), 10- Tarih olmak üzere 10 başlık altında incelenmiştir.

3.6.1. Başlangıç İfadesi:

Kat. No:	İfade	Tarih
2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 20.	Hüve'l-Bâki	M. 1805-06, M. 1805-06, M. 1836-37, M. 1836-37, M. 1836-37, M. 1837-38, M. 1836-37, M. 1851-52, M. 1863-64, M. 1867-68, M. (tarih yok).
4, 7.	Hüve'l Hayyü'l Bâki	M. 1813, M. 1836-37.

3.6.2. İnsanlara Uyarı:

Kat. No:	İfade	Tarih
15.	Fenâ dünyada meyil etmek bekâ olmaz olur yeksân Görüb âlemleri bir olur ibret olan ırfân	M. 1863-64.

3.6.3. Durum Bildirme:

Kat. No:	İfade	Tarih
2.	Emr-i Hâkla dürlü em-râz geldi benim tenime Bulmadı sihhât-ı vücudum sebab oldı mevtime Akıbet irdi ecel rihlet göründü cânıma	M. 1805-06.
3.	Fe'nâdan bekaya eyledi rihlet	M. 1805-06.
4.	Çün ecel geldi ana olmaz âmân	M. 1813.
5.	Bir gül-i gonca iken açmadan soldum Fâni cihanı terk idüb cennet-i alâyı buldum	M. 1813.

⁸ Kat. No: 4.

⁹ Kat. No: 17.

¹⁰ Kat. No: 6, 16, 18.

¹¹ Kat. No: 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 19, 20.

¹² Kat. No: 1, 2, 3, 5, 10, 12, 13, 15, 19, 20.

¹³ Kat. No: 8, 9.

¹⁴ Kat. No: 4, 7, 11, 14, 17.

¹⁵ Kat. No: 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20.

¹⁶ Kat. No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 19.

¹⁷ Kat. No: 15, 16, 17, 18, 20.

9.	Gül gibi açamadan soldum hala Zâr zar ağlar paşa baban böyle Hasret olub nâ-murad gitdim yola	M. 1836-37.
10.	Dâr-ı dünyâda civân iken gezerdim bir zaman Nagehân irdi ecel itdi yerim bağ-ı cinân Fânî dünyâda murâd almadan terk eyledim Vâlideynim eylediler âh-u figan bir zaman	M. 1836-37.
11.	Hamlîni vaz' eyler iken mevt erişüb oldı şehid Sihhat-ı came-i ecelden buldı ukbada meram	M. 1837-38.
12.	Emir itti Hüdâ eyledi fermân Dünyâda muradâ irmedi hemân	M. 1836-37.
13.	Rüzgârın elemi kahrından Sadhe-zârân dâd-ı feryat edelim Es-seyyid Şeyh Evren Bey'e Mâtem engiz olalım âh edelim Ercai emrini gûş ettiği dem Dedi ehabına ya-hû gidelim	M. 1841-42.
14.	Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım Hasertâ fânî cihanda tül-i ömür sürmedim	M. 1851-52.
17.	El-çeküb bi'l-cümleden bekâya rihleti Terk idüb gerüye mâl-ı ve mülk-i devleti	M. 1867-68.
19.	Mahnûkan vefat iden	?.

3.6.4. Tanrıdan İstek:

Kat. No:	İfade	Tarih
3.	Ede kabrini hak ravza-i cennet	M. 1805-06.
4.	Cürmini afv eyleye yâ Rabb'ül-Mennân Mağrifet kıl olmasun hâli iman Mazhar-ı nur-û şefaât kıl her zaman	M. 1813.
7.	Beni kıl mağfired ey Râb-ı Yezdân Bi-hak-ı ârş-ı âzam Nûr-u Kurân	M. 1836-37.
8.	Yâ İlâhi Ol-mübârek ismi pâkın izzeti Hem Resül'ün fahr-i âlem şâh-ı kevneyn hürmeti Eyle kabrimi ravzâ-i cennet yâ ilâhîl'âlemîn Gece gündüz eylesinler hûri gilmân hizmeti	M. 1836-37.
9.	Ruhum zişâ meskenim cennet ola	M. 1836-37.
11.	Hâk garik-u bahri rahmet ile ruhunu eylesin şâd Kabrimi pür nûr ide mevlâ ila yevmi'l kıyâm	M. 1837-38.
12.	Cennete verâ muradım Hâlık-ı Rahmân	M. 1836-37.
20.	Kıl mağfired ey Râb-ı Yezdân	?.

3.6.5. İnsanlardan İstek:

Kat. No:	İfade	Tarih
2.	Okuyub bir fâtiha irsâl ideler ruhuna	M. 1805-06.
7, 16.	Gelüb kabrimi ziyaret iden ihvân İdeler rûhuna bir fâtiha ihsan	M. 1836-37, M. 1863-64.
13.	Şefaât ruhuna bir fâtiha edelim	M. 1841-42.
15.	Benim bu sinem üstünde bana bir fâtiha ihsan İki âlemde şâd âni ol Hâlık-ı Yezdân	M. 1863-64.
17.	Kim gelüb kabrimi ziyaret eden ihvanımız Okusunlar rûhum için Kulhüvallah-ı âyeti	M. 1867-68.

3.6.6. Meslek:

Kat. No:	İfade	Tarih
15.	Kapudan	M. 1863-64.
19.	İmam	?.

3.6.7. Sülale Adları:

Kat. No:	İfade	Tarih
1.	Güloğlu	M. 1757-58.
6, 7, 9.	Hâci Veli Ağâ-zâde	M. 1835-36, M. 1836-37, M. 1836-37.
18.	Mustafa-zâde	M. 1873.

3.6.8. Mezar Sahibinin Adı:

Kat. No:	İfade	Tarih
1, 15.	Ahmed	M. 1757-58, M. 1863-64.
13.	Evren	M. 1841-42.
4, 7, 11, 17.	Fatma	M. 1813, M. 1836-37, M. 1837-38, M. 1867-68.
9, 14.	Hadice	M. 1836-37, M. 1851-52.
19.	Mehmet Nuri	
10, 12.	Muhammed	M. 1836-37, M. 1836-37.
2, 5, 6.	Mustafa	M. 1805-06, M. 1813, M. 1835-36.
8.	Nazan	M. 1836-37.

3.	Salih	M. 1805-06.
----	-------	-------------

3.6.9. İnsanlardan İstek (Dua):

Kat. No:	İfade	Tarih
1, 2, 3, 5, 11, 16.	Rûhuna Fatiha	M. 1757-58, M. 1805-06, M. 1805-06, M. 1813, M. 1837-38, M. 1863-64.
4, 7, 8, 9, 12, 18.	Rûhuna El-Fatiha	M. 1813, M. 1836-37, M. 1836-37, M. 1836-37, M. 1836-37, M. 1873.
6, 10, 14, 15, 17.	Rûhu-içün El-Fatiha	M. 1835-36, M. 1836-37, M. 1851-52, M. 1863-64, M. 1867-68.

3.6.10. Tarih:

İncelemiş olduğumuz mezar taşlarından 18 örnek¹⁸ üzerinde tarih ibaresine yer verilmişken, 2 örnek¹⁹ üzerinde ise kitabe metninin tahrip olması nedeniyle tarih ibaresine rastlanmamıştır. Tarih ibaresinin yer aldığı bu mezar taşlarında, tarih ibaresine kitabenin sonunda yer verilmiştir. 1 örnekte²⁰ ise ebced hesabı ile tarih düşürme tekniğine de rastlanmıştır. Mezar taşları üzerinde tarihin sene olarak verildiği 17 örnek, ay ve yıl olarak verildiği ise, 1 örnek bulunmaktadır. İncelemiş olduğumuz mezar taşları içerisinde, üzerinde tarih ibaresinin yer aldığı en erken tarihli örnek²¹ M. 1757-58 yılına, en geç tarihli örnek²² ise M. 1873 yılına aittir.

4. SONUÇ

Gemiciler Köyü (Evrenye) Merkez Camii haziresi içerisinde, günümüze sağlam olarak ulaşabilmiş toplam 20 adet baş şahidesi incelenmiştir. Bunlardan 13 tanesinin erkek baş şahidesi, 7 tanesinin ise kadın baş şahidesi olduğu belirlenmiştir.

İnceleme konumuzu oluşturan mezar taşlarında, ağırlıklı olarak mermer malzeme kullanıldığı tespit edilmiş olup, mermer malzemenin yanında yöresel taş malzemenin de kullanıldığı örneklere rastlanmıştır.

Mezar taşlarında, işleme yöntemi olarak ise; zemin oyma, kazıma tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte yazı ve desenler yüzeye çizildikten sonra etrafları taş işleme aletleri yardımıyla oyulmuş, kenarları ise çerçeve oluşturacak biçimde boş bırakılmıştır.

Araştırmamıza konu oluşturan mezar taşları, ait oldukları mezar yapılarından uzak rastgele bir şekilde camii bahçesi içerisine dizilmiştir. Bu nedenle mezar yapıları hakkında bilgi edinmek mümkün olmamıştır.

İncelemiş olduğumuz 20 baş şahidesinden 11 tanesi üzerinde; düşey dikdörtgen gövde aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişlerken, 9 tanesi üzerinde ise, düşey dikdörtgen gövdenin alt ve üst kısmının aynı genişliği koruduğu belirlenmiştir.

Ele aldığımız mezar taşlarından 10 tanesi erkek başlıklı iken, 2 tanesinin ise kadın başlıklı olduğu tespit edilmiştir. İncelemiş olduğumuz kadın baş şahidelerinden 3 tanesi bitkisel tepelikli iken, iki tanesi ise bitkisel alınlıklıdır. Bitkisel alınlıklı baş şahidelerinden 1 tanesi üzerinde üçgen alınlık, 1 tanesi üzerinde ise sivri kemer alınlık uygulaması görülmektedir. İncelenen mezar taşlarının 3 tanesi üzerinde ise, başlık kısmı günümüze ulaşmadığından herhangi bir tespit yapmak mümkün değildir. İncelediğimiz mezar taşları içerisinde, ayak şahidesi ise tespit edilememiştir.

20 mezar taşı örneğinden 5 tanesi üzerinde süsleme unsuruna yer verilmişken, 15 tanesi üzerinde ise süsleme unsuruna rastlanmamıştır. Süsleme unsurunun yer aldığı mezar taşlarını kadın baş şahideleri oluşturmaktadır. Bu mezar taşları üzerinde görülen motifler bitkisel ve nesnel karakterlidir.

İncelemiş olduğumuz tüm mezar taşları üzerinde yazı yer almaktadır. Mezar taşlarında sülüs ve tâ'lik olmak üzere iki farklı yazı tipi tespit edilmiştir. Sülüs yazı çeşidine 15 örnek üzerinde rastlanırken, tâ'lik yazı çeşidine ise 5 örnek üzerinde rastlanmıştır. Böylece ele aldığımız mezar taşları içerisinde, en çok rastlanılan yazı tipinin sülüs olduğu belirlenmiştir.

Ölen kişi isimlerine bakıldığında, 9 farklı isme rastlanmış olup, erkekler de en çok görülen ismin "Mustafa", kadınlarda ise "Fatma" olduğu tespit edilmiştir.

Üzerinde meslek ibaresinin yer aldığı 2 mezar taşı örneği bulunmakta olup, bunlardan 1 tanesinin kapudan ve 1 tanesinin ise imam'a ait olduğu belirlenmiştir.

Ölüm nedeninin belirtildiği 6 mezar taşı²³ örneği tespit edilmiş olup; ölüm nedeni 3 örnek²⁴ üzerinde "ecel" olarak, 1 örnek²⁵ üzerinde "çeşitli hastalıklar" olarak, 1 örnek²⁶ üzerinde "doğum yaparken" olarak, 1 örnek²⁷ üzerinde ise "boğulma sonucu" olarak belirtilmiştir.

¹⁸ Kat. No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.

¹⁹ Kat. No: 19, 20.

²⁰ Kat. No: 13.

²¹ Kat. No: 1.

²² Kat. No: 18.

²³ Kat. No: 2, 4, 10, 11, 14, 19.

²⁴ Kat. No: 4, 10, 14.

²⁵ Kat. No: 2.

İncelemiş olduğumuz mezar taşlarından 18 örnek üzerinde tarih ibaresi yer almakta olup, 2 örnek üzerinde ise kitabe metninin tahrip olması nedeniyle tarih ibaresine rastlanmamıştır.

İncelemiş olduğumuz mezar taşları içerisinde, üzerinde tarih ibaresinin yer aldığı en erken tarihli örnek M. 1757-58 yılına, en geç tarihli örnek ise M. 1873 yılına aittir.

İncelemiş olduğumuz mezar taşı örnekleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde; Gemiciler Köyü (Evrenye)'nin Karadeniz'e kıyısı olması ve sahil şeridinden İstanbul'a ulaşımın deniz yolu ile kolay olması, mezar taşının İstanbul'da yapılarak deniz yolu ile buraya getirildiğini düşündürmektedir.

KAYNAKÇA

ARSEVEN, C. Esat (1983). "Baş Giyimi - Baş Giyeceği", *Sanat Ansiklopedisi*, Cilt: I, s.182-185.

ÇAL, Halit (2000). "İstanbul Eyüp'teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar", *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla III. Eyüp Sultan Sempozyumu*, İstanbul, s.206-225.

ÇETİNASLAN, Mustafa - YENİ, Özgür (2015). "Şeyh Şa'ban-ı Veli Külliyesi Haziresi'nde Bulunan Halveti - Şabaniyye Tac-ı Şerifli Mezar Taşları", *II. Uluslararası Şeyh Şaban-ı Veli Sempozyumu - Kastamonu'nun Manevi Mimarları (04-06 Mayıs 2014)*, Kastamonu, s.433-464.

EYİCE, Semavi (1996). "Mezarlıklar ve Hazireler", *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri - Cimetières Et Traditions Funéraires Dans Le Monde Islamique*, Cilt: I, Ankara, s.123-134.

LAQUEUR, H. Peter (1997). *Hüve'l Baki: İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*, (Çev: Selahattin Dilidüzgün), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

²⁶ Kat. No: 11.

²⁷ Kat. No: 19.